

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De libertate animæ perfectæ. Cap. xxij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Greg. 12.
mor. c. 4.

Psal. 36.

Bern. ser.
de pass. c.
24.

vita, & pulchritudine gloriæ commutabit. Vnde Gregorius ait: Potest iam radix iusti, ipsa natura humanitatis intelligi, ex qua subsistit. Quæ videlicet radix senescit in terra, cum natura carnis deficit in puluerem redacta. Cuius in puluere truncus emoritur, quia extinctum corpus à sua specie dissipatur. Sed ad odorem atque germinat, quia per aduentum sancti Spiritus resurgit. Et faciet comam, quasi cum primum plantatum est, quia ad illam speciem redit, ad quam percipiendam creatus fuerat, si in paradiso positus peccare nolisset.] Quomodo ergo non erit securus, quia Deo disponente, & volente, deponit corporis vestem, ut eam post modicum tempus innouam, mundam, & nunquam rumpendam accipiat? qui relinquit exilium, ut proficiatur in patriam; qui è carcere soluitur, ut in aula regia commoretur; qui nouit, quoniam cum ceciderit in mortem, non collideretur, quia Dominus supponit manum suam?] Illud demum non præteribo, quo animæ perfectæ securitas seipsam periculis & anxietate liberat. Nimirum quod si, ut inquit Bernardus, ille in hac vita securus est, qui nusquam se securum existimat, ipsa ita securus, & tuta est, ut nunquam se omnino securam iudicet. Sed iugiter seipsam, & omnia interiora, & exteriora sua discreta cura, & tranquilla diligentia circumspicit, ne quæ aut mundus eam fallat, aut aduersarius subuertat, aut caro decipiat. Quæ circumspectio, quia prudens est, dum gratiam subsequitur, & diuino auxilio nititur, miro modo defendit, & quia moderata est, animam nequaquam inquietat. Hanc in mediis periculis securitatem, si volumus ad perfectionem curramus, & ignauiam ac fociordiam deferamus, quia illa, dum Deo nos iungit, à telis hostium abscondit: hæc verò dum à Deo nos aliquantum separatur, periculis inimicorum exponit.

De libertate animæ perfectæ.

CAPVT XXII.

I V E S, qui pacati sunt, & securi, communiter solent esse liberi, id est, qui precibus aut minis nulli se subdant, nec bonum facere, nec verum dicere metuunt. Omnis enim seruitus ex bellis exoritur, quibus bello capti, si morte liberantur, victorum imperio & obsequiis subiiciuntur. Hi autem semel bello in potestatem dominorum adacti, dum aliis accepto pretio venduntur, aliud genus seruitutis arctius, & eo ipso miserius inducunt. Vnde qui pace gaudent, & ab hostium incurribus tuti sunt, non est cur in tristem seruitutis sortem venire formident. At ipsi sponte sese aliorum mancipia non faciunt, cum hoc à natura omnibus inditum sit, ut felicitatem, atque adeo libertatem diligant, & infelicitatem, ac eius comitem seruitutem, aufugiant. Et ideo Paulus Corinthios in scitiaz reprehendit, eo quod à libertate Evangelij ad legis seruitutem se transferri patiebantur. Sustinetis, inquit, si quis vos in seruitutem redigit, si quis deuorat, si quis accipit, si quis extollit, si quis in faciem vos cædit.] Ac si diceret, in hoc ostenditis vos insipientes & stultos, quod innatum cunctis desiderium veræ libertatis deseritis, & carmoniarum legalium seruituti, quæ vos quasi seruos onerat, & quasi mancipia constringit, libentes collum subiicitis. Si verò pacem, & securitatem habentes liberi sunt, utique tum in factis, tum in dictis hanc suam libertatem exercent. Sicut enim seruorum est, heri arbitrio regi, & quod animo concipiunt & cupiunt, timore pœnæ silere, ita liberorum est, quod sibi libet, facere, & quod sentiunt, absque villo metu

2. Cor. 11.

quibuscumque denunciare. Quare Ioas rex Israel ab Amasia rege Iuda ad certamen prouocatus, tamquam liber, & securus, in hunc modum se prouocanti respondit: Dixisti, percussi Edom, & ideo erigitur cor tuum in superbiam: sede in domo tua, cur malum aduersum te prouocas, ut cadas, & tu, & Iudas tecum?] Quibus verbis tam liberè prolatis monstrauit regnum suum ab insidiis Amasie esse securum, quem adhuc superbè perseuerantem euicit Ioas, & thesauros eius diripuit.

Anima ergo perfectæ, quæ pacem & securitatem possidet, magna quoque libertate perfruitur, & indices huius libertatis, opus intrepidum, & sermonem audacem ostendit. Magnam quidem libertatem habet, quoniam, ut Apostolus ait: Vbi spiritus Domini, ibi libertas.] Hic autem Domini spiritus in omnibus iustis habitat, sed in viris perfectis intimius (ut ita dicam) commoratur, & abundantius eis dona sua, & veram libertatem (quæ ipsius quoque est donum) elargitur. Perfecti perfectè peccati iugum excusserunt, quia charitatis seruore nullum sibi peccatum dominari permittunt. Et, si aliquid leue vulnus defectuum venialium accipiunt, statim compunctionis medicamento illi medentur, & animosius hostem, à quo percussi sunt, repercutiunt. Omnis qui facit peccatum, ait æterna veritas, seruus est peccati;] qui ergo peccatum non faciunt, & ab eo secundum gratiam sibi datam, quantum sibi possibile est, fugiunt, liberi sunt à peccato. Quam appellationem sanè honorificam illis Paulus attribuit, dum ait: Nunc verò liberati à peccato, serui autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem verò vitam æternam.] Liberos esse à peccato desiderabile est, seruos autem esse Christi, pretiosum est, quia nec illa libertas ab hac seruitute secerit, nec ista seruitus ab illa libertate separatur. Vnde idem Paulus ait: Qui in Domino vocatus est seruus, libertus est Domini: similiter qui liber vocatus est, seruus est Christi.]

Utraque conditio optima, inquit Ambrosius, esse sub Christo, sub quo, & pretiosa seruitus, & gloriosa libertas. Pretiosa seruitus quasi tanti sanguinis pretio comparata. Gloriosa autem libertas, quam nulla seruitus culpæ, nulla peccatorum vincula constringunt: nulla flagitiorum onera, nulla criminum commercia denegeris nexui seruitutis addicunt.] Ecce primam virorum perfectorum libertatem, qua vincula peccatorum dirumpunt, & se Christi seruos profitentur, cui seruire, libertatem non adimit, sed veram libertatem impertit.

Hæc autem libertas à peccato, modica perfectis videtur, si non etiam, & ab incitamentis peccati, à mundo scilicet, diabolo, & carne liberi existant. Hæc profectò libertate simul cum prima gaudent. Mundi quippe opiniones, & deliria despiciunt, nec quid ipse approbet, quidve improbet, quid mentiendo bonum iudicet, aut malum existimet, vlla ratione curant, diaboli latratus, & suasiones subannant, nec si se transfiguret in Angelum lucis, manifesti hostis adhortationibus acquiescunt. Carnis blanditias illecebræque despiciunt, cui satis consultum putant, si ei necessaria non denegent, & nullo modo ad luxum pertinentia concedant. Hoc autem iugum, ex quo primum peccati dimanat, abiectissimè & excussissimè, magnam perfectis lætitiæ occasionem affert. Quam Isaias oculis mentis obiiiciens ait: Latrabuntur coram re, sicut qui latrantur in messe, sicut exultant victores capta præda, quando diuidunt spolia. Iugum enim oneris eius, & virgam humeri eius, & sceptrum exactoris eius superasti, sicut in die Madian.] Non perfectis ipsis, sed Deo hanc perfectorum libertatem

1. Pet. 2. 5.

1. Cor. 3.

Ioann. 6.

Rom. 6.

2. Cor. 7.

Ambros.
ibid.

Isa. 9.

ascribit

Ind. 7.

Esaii. ad
11. cap.
Isa.

Psal. 37.

Ecces. 1.

Psal. 115.

ascribitur & merito; ipse enim est, qui iugum seculi importabile à cervicibus sanctorum sustulit. Ipse est, qui virgam diaboli, id est, potestatem in peccatores acceptam, ne iustos ea fereret, comminuit, atque cōstregit. Ipse denique sceptrum carnis, quo cordibus antea carnalibus dominabatur, & ab eis vecigal voluptatum vetitarum exigebat, miserabiliter superavit: Sicut in die Madian. Quid est sicut in die Madian nisi quod sicut milites Gedeonis frangentes hydrias testas, & lampades ostentantes, & buccinis perforantes Madianitas fugarunt, ita milites Christi scilicet iusti, carnem suam calcigantes, & diaboli laqueos fidei luce detegentes, & adversus mundi doctrinam spiritus legem buccinantes, hostes suos proterunt, & in fugam vertunt? De hac autem victoria à Domino sibi concessa, non aliter letantur, quam messores, cum congregat triticum in horreum suum, aut quam milites, cum capta præda distribuunt inter sese inimicorum exauas ita inquam, letantur de hac mirabili libertate, quoniam hæc latitudo non sterilis est, sed quæ spolia istorum hostium victoribus, qui sunt perfecti, concedat, & frumenta meritorum, qui sunt imperfecti, recondat. Sed quidni letantur, qui iugum hoc grauisimum, quod aggravatum erat super eos, purificatum à facie olei charitatis aspicunt, & virgam, quæ vulnerabat eos, fractam & comminutam intelligunt? Quod iugum, & quam virgam Sanctus Basilus hoc grauisimo sermone describit. planè intolerandum, & peracere iugum ille exactor iniecit humane vitæ, communis scilicet noster inimicus, virga cædens, & extorquens à nobis, ut suam vniuersam voluntatem expereremus. Noscere vis, quas nobis plagas virga illa inuenerit? Audi dicentem: Pu-truerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ. Planè malitiosa hæc virga cicatrices perniciosi ac tetri doloris ingerit ei, qui vel est castus. Mihi nunc ad mentem reuoca vnum aliquem, qui magnis teneatur desiderii, & peracri cupiditate extimuletur perfruendi concupitis voluptatibus, quam hic affinis videri debet ei, qui illa hostili virga pertunditur, & abducitur ad peccatum? An non concupiscentia suos exacuit stimulos, atque etiam vrget, dolores inferens, isti sic intemperanti, vsque dum cicatricem peccati impresserit anime ingignens illi graueolentem ac fœdum odorem, nempe immisionem obscenarum cogitationum? Qui tam graue iugum depulerunt, & virgam tam terribilem euaserunt, & in libertatem vindicati sunt, iure optimo letantur, & suo liberatori hymnum Ecclesiastici concinunt, in præcordiis suis dicentes: Liberasti nos secundum multitudinem misericordiarum nominis tui, à rugientibus præparatis ad escam, de manibus quarrentium animam nostram, & de portis tribulationum, quæ circumdederunt nos: à pressura flamma, quæ circumdedit nos, & in medio ignis non sumus astituti. [Rursus dicit illud Dauidis: Dirupisti Domine vincula nostra, tibi sacrificabimus hostiam laudis, & nomen Domini inuocabimus.] Qui & hostias laudationis offerunt, cum non sibi, sed Domino hanc libertatem referunt, & nomen Domini inuocant, cum ab eis auxilio, sicut initium libertatis huius, ita & progressum & finem expectant.

Sed aliam perfectorum libertatem aperiamus, quæ non est alia, sed eadem libertas à carne, vel à carnali concupiscentia clarius & euidentius explicata. Perfecti enim, non sunt appetituum suorum & desideriorum serui, sed ea potius sanctitati & virtuti seruire faciunt, ac rationis imperio subiciunt. Non in eorum cordibus inordinati affectus agenda aut omit-tenda disponunt, sed disponit recta ratio, iubet lex, &

A imperat diuina voluntas, quid agendum, quid optandum, & quid cogitandum sit, aut ex aduerso, quid fugiendum, atque vitandum. Non illos amor immoderatus dementat, non odium insatuat, non desiderium distrahit, non auersio turbat, non delectatio dissoluit, non tristitia inquietat. Non illos spes ad alta sustollit, nec desperatio ad ima deprimit; non audacia temerarios, nec timor pusillanimes efficit: non ira succendit, nec æstibus indignationis inflammat. Sed hi omnes affectus, sibilo gratiæ confopiti, & funibus virtutum ligati, perfectionis captiui sunt, in cuius obsequium solum mouentur, & si aliquando proteruè resistunt, aut sui iuris esse contendunt, statim velut mancipia vilissima increpationem dominæ, scilicet perfectæ virtutis, & flagellum, ac virgam mortificationis sentiunt. Vnde impletur illud sanè stupendum, quod prædixit Isaias: Væ qui prædaris, nonne & ipse prædaberis? & qui spernis, nonne & ipse sperneris? [Nam appetitus, qui ante conuersionem iusti, vires rationalis animæ diripiebatur, & in famulatum estranatorum desideriorum trahēbatur, iam à ratione & virtute diripitur, & sanctitati teruire compellitur. Implet etiam Dominus illud, quod promisit populo sibi dilecto: Si audieris vocem meam, & feceris omnia, quæ loquor, inimicus ero inimicis tuis, & affligam affligentes te. Quoniam iustorum affectus, velut hostes virtutis, catenis abnegationis vincit, & executione contrariorum desideriorum vniuersas eorum concupiscentias evertit, colque, qui iustos suis immoderatis motibus affligebat, tormento spiritualis crucis, id est, mortificationis, affligit. Quod & Paulus manifestè declarat, cum ait: Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruat corpus peccati, ut vlti non seruiamus peccato.] Vetus homo noster, ut inquit Anselmus, est vetusta conuersatio, fomes, & consuetudo peccati, & quicquid vitiorum ex primo parente sumpsit initium. Hic vetus homo in viris iustis potentia & virtute Christi crucifixus est, & clavis timoris & amoris Domini cruci Saluatoris affixus, ut pedes ad praua itinera & reliqua membra, (quæ sunt desideria sua) ad pristinos actus mouere non possit.] Viri ergo perfecti liberi sunt, qui auaritiæ motus, pauperatis amore comprimunt, luxuriæ æstus studio honestatis extinguunt, & dignitatum, ac honorum appetitus, humilitatis desiderio reiciunt. Imò ita dominio perfectionis subdunt, ut iam rerum mendicitatem, carnis mundiciam, & locam infimum iucundissimam repurent, & in quadam lætissima tranquillitate constituti, nequaquam appetitu rerum labentium molestantur. Rectè namque dixit Ambrosius: Quo autem pretio quies huius temporis aptius comparatur, quam ut ipsi mundo omnes diuitiæ, omnes dignitates, & vniuersarum cupiditatum materiam refunduntur, & sancto beatoque commercio ematur Christiana libertas: Fiantque filij Dei de paupertate diuites, de patientia fortes, de humilitate sublimes? Qui hoc pretio sanè vili sanctam libertatem emant, in sacris literis merito vocantur infantes. Quæmadmodum enim infantes, quamdiu ætas infantilis durat, nullis turbantur affectibus, nullis sollicitudinibus honoris inquietantur, nullis carnis motibus vrgentur, sed quadam tranquilla simplicitate matris vbera, aut alia tenera puerorum pabula concupiscunt: ita perfecti malitia, & sinceritate paruuli, sed mentis puritate, & rerum gerendarum prudentia satis adulti, passionum rebellione, & affectuum impulsibus eximuntur, non quia eos non habeant (homines enim sunt, qui naturam mortalem, & fragilem non deposuerunt) sed quia charitatis abun-

Isa. 33.

Exod. 23.

Rom. 6.

Anselm. ibid.

Ambros. hb. 10. epi. epist. 84. ad Deme-triadem.

dancia

1. Cor. 2.

Sap. 10.

Zach. 8.

Psal. 130.

Heb. 11.

In vita Basilij.

Lactant. lib. 3. dist. 27. c. 15.

dantia affectus compreslerunt, & concupiscentiarum desideria domarunt. Quam libertatem propriam esse sanctorum Petrus edocet, dum fideles ad imitandam infantilem aetatem inuitat: Sicut modò geniti infantes, inquit, rationabiles, sine dolo lac còcupiscite.] Et Dominus magna asseueratione pronunciat ad vitam æternam còsequendam omnino necessariam esse salutem in aliquo gradu hanc sanctam & spiritualem infantiam. Ideòque ait: Amen dico vobis, nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruulus iste, non intrabitis in regnum cælorum. Hi sunt infantes, quorum linguas Dominus, vt ait Sapiens, facit disertas.] De quibus vaticinatus est Zacharias, quòd in tempore gratiæ erant Ecclesiam impleturi. Et plateæ ciuitatis ait, complebuntur infantibus & puellis ludentibus in plateis eius.] Et quidè ex Clementis Alexandrini sententia iure dicuntur infantes, qui solum Deum Patrè nouerunt, simplices, infantes, qui sunt vnicornium cornuum amatores: Qui scilicet vnitatem desideriorum amant, multipliciter concupiscentiarum fugiunt, & ideo amatam ab omnibus libertatè inueniunt, & postquam inuenerint, seipsos spiritu libertatis vestiunt.

At multi viri perfecti eximios honores, & amplissimas dignitates obtinuerunt, & copiosissimas facultatibus abundarunt. Verum est hoc, sed nihil amplius eorum libertatem extollit. Nam ipsi non ambitione commoti, aut cupiditate incitati, honores & diuitias quaesierunt: sed Dei voluntate ducti, ad miserunt, & non vt serui rebus temporalibus adhaererent, aut ipsarum amoru immoderato sese addixerunt, sed vt Domini dignitatibus & honoribus, non ad fastum, sed ad Dei obsequium, & opibus non ad luxum, sed ad necessitatem, & ad subleuandam indigentium inopiam vsi sunt. Dauid ex pastoritia humilitate ad regiam dignitatem euectus, vt hanc libertatem indicaret, ait: Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, si exaltatum est cor meum, & elati sunt oculi mei: Si ambulauit in magnis, & in mirabilibus super me.] Patriarchæ etiam antiqui satis prædiuites, & rerum temporalium abundantes, ferebantur, quia peregrini, & hospites erant super terram, & vt hospites huius mudi sine adhesionem, quasi vtensilia diuersorum, tractabant. Quibus sancti noui testamèti, inhærentes, opes & dignitates ad vsum habuerunt, non verò earum causa superbiebant, aut se de possessione rerum periturarum iactarunt. Quare de magno Basilio memoriæ proditum est, quod cum solemnibus vestibus (prout Pontificem decebat) & magna pompa, ac copioso sacerdotum cætu comitatus, ab humili eremita despectus est, quasi ille esset columna sibi in reuelatione monstrata, non ignita charitate succensa, sed insigni superbia & ambitione in altum erecta. At ad sanctissimi & modestissimi Episcopi colloquium, & cõuiuium admissus, luce clariùs agnouit eum, multò magis intus humilitate, quàm extra Episcopali pompa fulgere, & puram illam animam minùs altissima dignitate, quàm ipsum eremitam rebus vilissimis oblectari. Hanc admirandam libertatem, quã Basilius habebat, omnes perfecti, licet non in eodem gradu, assequuntur, & quia ipsi non sola natura sicut ceteri, sed magnanimitate quoque omni honore & omni rerum temporalium abundantia maiores sunt his, quæ multò se minora cognoscunt, nequaquam se velut mancipia subdunt, sed illis ad vsum naturæ, vel ad Dei obsequium & proximum vtilitatem admissis, de cetero ipsa vtilentia, & parui momèti despiciunt. Aristippus Cyrenaicorum magister apud Lactantium, cum Laide nobili scorto habens consuetudinem, sic suum in-

A gne flagitium defendebat, vt diceret multum inter se, & alios Laidis amatores distare, quòd ipse haberet Laidem, alij verò haberentur à Laide. Qua procaci, & inuerecunda sententia insinuare forsitan volebat alios meretricis esse seruos, se verò esse dominum, qui sine immoderato affectu concupiscentiarum abuteretur scorto. Sed infelix homo, & nomine philosophi indignus rectè mentitus est in caput suum, qui ius naturæ violans, & rationis lumen, quod ad se attinebat, extinguens, & leges diuinas proterens, in hoc magis erat seruus libidinis, quòd suam miseram seruitutem ignorabat, & dum impurissimæ voluptati seruiebat, se liberum esse iactabat. Quod igitur ipse mōdax dicebat, id ipsum de se perfecti veraces possunt pronūciare. Hoc nimirum inter se, & iniquos homines interesse, quòd ipsi habeant res temporales, & tãquam Domini illis liberè vtatur, alij verò vt vtilia mancipia dignitatũ, & honorum, & diuitiarum habeantur ab eis.

Hæc animæ perfectæ libertas, qua affectibus suis imperat, & nihil mundanum amat, nihil etiam vitæ transigendæ necessarium immoderatè concupiscit, tanta dignitatis est, vt Deus ipse omnipotens eam tamquam effectum suæ omnipotentia sibi arroget, vt nullus nisi eius beneficio talem libertatem assequendam existimet: sed, ait, quia ego Dominus, cum conuertero catenas iugum eorum, & eruo eos de manu imperantium sibi, & non erunt vltra in rapinam in gentibus, neque bestia terra deuorabunt eos, sed habitabunt confidenter absque villo terrore.] Tunc enim perfecta anima diuinam in se potentiam experitur, cum iugum peccati, cui libens colla subdebat, à se sublatum non sine probabili ratione coniectat. Cum à potestate hostium prædictorum, scilicet mundi, diaboli, & carnis, se liberatam aspicit. Cum à dentibus bestiarum terræ, id est, à morsibus affectuum cordis sui se ereptam vider. Tunc, inquam, diuinæ potentia, & misericordia hoc esse opus agnoscit, & à Domino quam ipse ex hac mirabili imitatione gloriam poscit, non aufert, imò libenter, & gratè tribuit, dicens: Quoniã tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa: dentes peccatorum contriuisisti: Domini est salus: & super populũ tuum benedictio tua.] Et iterũ ipse Dominus alio in loco ait: Quis dimisit Onagram liberũ, (subintellige nisi ego,) & vincula eius quis soluit?] Onager, vt Gregorius autumat, eũ significat, qui corde saltem remotus à turbis & à negotiis sæcularibus, soli Deo, & sibi vacat, & si aliquam externam occupationem sustinet, eam non in aliquod temporale emolumentum, sed in Dei honorem & obedientiam refundit. Quis ergo potuit hominem curis terrenis affectum, & desideriis rerum carnalium obductũ ad similitudinem Onagri huiusmodi curis & desideriis eximere, nisi ille, qui absolutam potestatem in cor nostrum habens, valet rerum huius mundi exilitatem ostendere, & rerum cœlestium dignitatem aperire, & absque vlla vi, imò cum summa voluptate humanam voluntatem ab illis auellere, & in istis occupare: Hic dum cœlestia perquirat, & à curis terrenis liberatur, aptè dicitur liber, inquit Gregorius. Quia magna est seruitus sæcularium negotiorum, quibus mens vehementer atteritur, quãuis in eis sponte desudet. Cuius seruitutis conditione carere, est in mundo iam nihil concupiscere. Quasi enim quodam iugo seruitutis premunt prospera, dum appetuntur; premunt aduersa, dum formidantur. At si quis semel à dominatione desideriorum temporalium colla metis excusserit, quadam iã etiam in hac vita libertate percipitur, dum nullo desiderio felicitatis afficitur, nullo aduersitatis terrore coarctatur. Hoc graue seruitutis iugum Dominus vidit sæculari ceruicibus impressum, cum

Ezech. 34.

Psal. 3.

Iob. 39.

Greg. 30. mor. c. 12.

diceret:

Mat. 11.

diceret: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos; tollite iugum meum super vos, & discite a me, quia mitis sum, & humilis corde: Iugum enim meum suave est, & onus meum leue.] Alperum quippe iugum, & dura (sicut diximus) seruitutis pondus est, subesse temporalibus, ambire terrena, retinere labentia, velle stare in non stantibus, appetere quidem transeuntia, sed cum transeuntibus nolle transire. Dum enim contra votum cuncta fugiunt, quæ prius mentem ex desideriis adeptionis affixerant, post, ex pauore amissionis premunt. Liber ergo dimittitur, qui calcatis terrenis desideriis, ab appetitu rerum temporalium securitate mentis exoneratur.] Non sunt igitur diuites liberi, qui diuitiarum pondere prægrauati, non solum auro & argento feruiunt, sed iis, à quibus opes accipiunt, aut à quibus ad earum conseruationem & augmentum iuuantur, miserimè se subiiciunt. Non sunt potentes liberi, qui dum dignitate potiuntur, litigantium clamoribus obruantur, querelis quasi vinculis cruciantur; & eorum, quibus præfunt, curis & negotiis tamquam serui abiectissimi proteruntur. Non sunt liberi ipsi reges, & principes sæculi, qui onere regnorum oppressi gemunt; & si non gemunt, stultorum & amentium more, inter vincula & compedes se solutos esse conuiciunt; sed liber est, qui sola Dei possessione contentus, nihil terrenum cogitat, nihil caducum amat, nihil quod præterit, concupiscit. Huic, ait Dominus, dedi in solitudine domum, qui in quadam rerum penuria constitutus, vmbra meæ specialis curæ protegitur, & tabernacula in terra saluginis, qui in statu rerum terrenarum sterili, & vacuo, tranquillitate, & donorum celestium abundantia recreatur. Hic contemnit multitudinem ciuitatis, dum à confortio stultorum liberatus, cum Deo, & Angelis nititur inire commercia; & clamorem exactoris non audit, dum nihil temporale cum vrget, vt animæ suæ profectum acceleret, & ab eo quod spiritali profectui vile est, curis rei familiaris stimulat, in rempessu discadat. Hic denique circumspicit montes pascuæ suæ, & vitam illam celestem, quam imitatur, attentè perlustrat, ac virentia quæque requirit; nam virtutum opera, quæ nūquam deficient, & numquam à sua pulchritudine cadent, in pabulū hominis interioris aslunt. O onager felix! ô asine spiritalis sapientibus huius mundi sapientior, quia quod stultum est Deo, sapientius est hominibus. O homo perfectè, verè inter mortuos liber! quia si illi mortui sunt, qui sectantur mortifera, & nullo cõpunctionis sensu, nullo vitæ sempiternæ desiderio tuguntur, tu inter mortuos viuis, & liber viuis, qui nec morti eorum subiiceris, cum impiorum criminibus non consentis, nec stupori & ignorantia eorundè succumbis, cum nullo rerum labentiu desiderio torqueris. O in quâ, homo sapiens sub typo syluestris asini figurat, qui libertatem, quâ omnes querunt, & numquam inueniunt, fructuosè quæsiisti, & sapienter inuenisti, nequaquam per amorè temporalium à tua libertate decidas, sed cor mundum imperturbatumq; cõserua; & ab omni, quod Deus non est, affectum tuū diligenter amouero, ne à felici libertate, quâ perfectæ charitas ingerit, in miseram seruitutem cadas, & rebus, quas reliqueras, fascinatus, aduersarij tentationi succubas.

Iam ad effectus huius sanctæ libertatis stylū transferamus. Illi autè sunt duo, quos supra tetigimus. Primus est, quod viri perfecti, absq; vilo hominū respectu, quod bonū est faciunt, & nec minis, nec terroribus, nec promissis ab eo quod facere oportet, dimoueri se sinunt. Non curant, si mali eos rideat, si de suis operibus detrahât, si eos abominentur, & persequantur, dummodo ipsi Dei iussa præsent, & consilia su-

A scipiant. Quod in Ieremia fatis perspicuè videmus expressum. Ipse enim nūc minitationibus impiorum impugnatus, nunc in carcerem coniectus, nunc ad mortem postularus, nequaquâ à munere prophetandi desistebat, sed quod Dominus ei suggererat, sine vlla trepidatione predicabat: A deo vt audiat, Ego dedi te in ciuitatem munitam, & in columnam ferream, & in murum æreum super omnem terram, regibus Iuda, principibus eius, & sacerdotibus, & omni populo terra, & bellabunt aduersum te, & non præualebunt.] Talis est perfectus vir, non sicut harundo, quocumque vëto huc illucq; agitata, sed sicut columna ferrea, quæ nullis impulsibus à suo loco dimouetur. Et quemadmodum flumen, si ab astantibus laudet, festinat ad mare, & si viruperetur, à suo cursu non cessat, & si aggere lapidum impediatur, impetum suarū aquarū agglomerat, vt impedimentū vincat, & in suum finem, nimirum in mare decurrat: Sic anima perfecta inter laudes & vituperationes hominum posita, nec propter illas propositum rectè operandi deponit, nec propter istas à cõcepto desistit, nec propter quæq; obstacula, viam sanctitatis prætermittit. Ego, inquit, hæc anima, quasi fluius Dorix & sicut aquæ ductus exiui de paradiso; Dixi, rigabo hortum meū plâtationum, & inebriabo partus mei fructum, & ecce factus est mihi trames abundans & fluius meus appropinquauit ad mare.] Est namq; instar fluius ex alio maximo fluuio deducti, quia emanatio est, quæ ad perfectionis Dei, & diuinæ puritatis imitationem. Egreditur etiâ ex spiritali paradiso], scilicet è Christo Iesu, à quo quicquid in sanctis est perfectionis, emanat. Statuit itaq; apud semetipsam bona sua opera promouere, & fructum in aliis cõceptum ad finem usq; perducere. Cui ad hoc præstandū malorum obstacula non magis impedimento sunt, quàm si inundanti flumini fragilium arbutularum sepem opponeres, aut fluctibus fremētis matis aliud ad eos frangendos, quàm Dei imperium obieceres. Hanc operandi libertatem præferebat Apostoli, quibus cum comminarentur principes sacerdotū, ne Christi virtutem denunciarent, responderūt: Si iustum est in cõspectu Dei vos potius audire, quàm Deum, iudicate:] nō enim possumus, quæ vidimus & audimus, nō loqui.] Beatè animæ, inquit Bernardus hunc locum enarrans, & abundanti maiestate spiritus in fluētis, quibus utilitas, sublimitas, contumelia, gloria, patientia, victoria mirabili mirabilitate videtur.] Planè beatè, quæ ac si iam essent huius sæculi miseris ex præ, nec minas timent, nec vultus potentum verentur, & vt Deo obediant, iussis hominū contraire non meruunt. Hanc eandem præferebat propheta Deo in rebus quoq; in factis libentissimè obsequentes, & sententias atq; irrisiones hominū nihili reputates. Isaias, vir nobilissimus, & ex regia stirpe progenitus, nudus in curia regis, & coram omnibus aulicis, ac discalceatus incedit. Ieremias per vicos & plateas ciuitatis velut seruus fugitiuus vinculis, & carnis cõstrictus progreditur. Ezechiel radit capillos, & barbâ, & quasi vnus de infans hominibus pilos suos gladio persequitur, & in vërum spargit, & igni cõburit. Oseas propheta sanctissimus ad mandatum Domini meretricis cõsortium sustinet, & mulieris prostituta congressum non erubescit. Obediūt igitur sancti Deo, & dū ei placere desiderant, vanas hominū opiniones spernunt, & ipsorū aut sannas, aut persecutiones pro nihilo ducunt. Sciūt ipsi, quia regnū Christi non est de hoc mundo, id est, non in rebus caducis, & contempribilibus, sed in rebus æternis, & pretiosissimis est constitutum. Quare rebus vilibus & caducis postpositis, & vanis opinionibus vulgi reiectis, id agrediuntur, quod rationi consonum, quod perfectè

Ierem. 1.

Ecc. 24.

Ahor. 4.

Erem. ser.

Isa. 20.

Ierem. 27.

Ezech. 5.

Osea 1.

virtuti congruum, & quod Deo placitum iudicant.

A Alter huius libertatis effectus est, sermo, cum opus est, audax, & sine vilo furo veritatem pronuncians. Sancti enim nihil huius mundi amant, nihil perdere timent: quare nec illos à dicenda veritate desiderium opum, aut dignitatum auocat, nec timor magnatum abducit. Audio Nathan prophetam potentissimo regi Dauidi ob adulterij peccatum insultantem, & cum eum sub quadam parabola ad proferendam in seipsum sententiam mortis adegisset, liberè dicentem: Tu es ille vir, scilicet dignus morte, qui ouibus tuis pepercisti, & ouem vicini pauperis non sine ipsius crudeli morte suffrausti. Audio Eliam pauperulum, & seminudum, regem Achab his verbis increpantem: Non ego turbauit Israël, sed tu, & domus patris tui, qui dereliquisti mandata Domini, & secuti estis Baalim. Audio Ioannē Baptistam, qui mulierem iratam, scæna immaniorem non timebat, & Herodi carnis illecebris irretito publicè dicebat: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Audio Ionam, non iam soli regi, sed toti reipublicæ minitantem, ac in plateis Niniue proclamantem: Adhuc quadraginta dies, & Niuue subuertetur. Audio alios viros perfectos tam veteris quàm noui testamenti non sine vitæ discrimine similes increpationes in dynastas, in principes, in reges, & in integra regna buccinantem. Audio, & non demiror, quia video illos contempione sæculi, & despectione temporalis vitæ omni spererum temporalium liberos, omni vano timore vacuos, Dei autem voluntati prorsus addictos, quam vt expleant, & eius verba pronuncient, principum sæculi, qui sunt quasi pusilli culices, indignationem non horrent. Sanctitas profectò eos, quamuis statu sæculi, & conditione minimos, tamen animi magnitudine principibus huius mundi maiores effecit, quæ magnitudo ab illis, vt liberè prædicet, omnem timorem pellit. Nam si tu seruus patris tui absque vilo metu increpas, & absque vllis ambagibus reprehendis, & illum nunc furem, nunc ebrium, nunc canē appellas, quia ille seruus est, & tu filius; quare sancti, qui sunt filij Dei, mancipia diaboli non sine vilo circuitu reprehendant; & quod illi conducibile est, ad iugum iniquitatis excutiendum, sine timore non dicant. Sed ista sanctorum libertas, tum in operando, tum in loquendo non est indiscreta, nec temeraria, sed discreta, & sapientiæ plena. Quæ si necessarium sit, nouit opera non debita, & sub consilio posita abscondere. Scit etiam reuerenter, & submissè iniquis, verum patrefacere, vt quos acerbitas increpationis obduraret, lenitas verborum compungat, ad emendationem suauiter ducat. At si hominum aut durities, aut inuercundia, aut publica peccandi licentia seuerius medicamentum exigat, tunc nullo imminente periculo retrahitur, quominus veritatem palam annunciet. In quo multum esse cœlestis prudentiæ, & nihil audaciæ temerariæ, effectus istarum increpationum aperiunt, quæ inuercundos reprimunt, peccatores conuertunt, aut saltem Dei seueritatem in eos, qui obturant aures suas, aliquando exercendam iustificat. Equum enim est, vt de suis dilectis increpiti, qui non emendantur, seuerissimè castigentur. Si ergo tanti valoris est libertas, vt nec benè pro toto vendatur auro, quanta nobis esse deberet, perfectionis adipiscendæ cura, quæ animas nostras nexibus peccatorum, & affectuum liberat, & in hanc libertatem filiorum Dei propriam extollit. Hanc totis viribus cupiamus, & assequi enitmur, vt verè liberi simus, & à iugo importabili peccatorum, à compedibus vitiorum, à vinculis affectuum, & ab ergastulo vani timoris liberemur.

2. Reg. 12.

3. Reg. 18.

Marc. 6.

Iona. 3.

A De sanctissimis cogitationibus, & desiderijs animæ perfectæ.

CAPVT XXIII.

Elices planè sunt viri perfecti, quia quod aliis nocere solet, sibi proficit: & ex quo alij accipiunt suæ salutis dispendium, perfecti eliciunt perfectionis augmentum. Pax enim, securitas, & libertas, quanta mala peccatoribus afferant, manifestè propheta commemorat dicens: Ecce hæc fuit iniquitas Sodomæ fororis tuæ, superbia, saturitas panis, & abundantia, & otium ipsius, & filiarum eius. Quod ita potest intelligi, vt ista fuerit occasio iniquitatis populi Israël, elatio cordis, rerum temporalium abundantia comitata, & otio, ac securitate fulcita. Illa quoque parabola Domini Saluatoris id ipsum declarat, quæ adolescens patri inobediens, & in libertate constitutus nobis proponitur; qui facultatibus paternis abutens, peregrè profectus est in regionem longinquam: & ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriosè. Et sanè nec in tantam miseriam, & calamitatem deuenisset, vt ingenuus homo pasceret porcos, & filiquis ventrem implere cuperet, si libertatem non amasset, & patris benignam correctionem sensisset. Ac populus Dei amabili pace & securitate poritus, non semel, sed sæpè in Dei oblivionem, & ex ea in fœdissima peccata lapsus est, aded vt summus ille Pater, cuius opus misericordia est, æquum existimauerit, filium sibi dilectum, & honorabilem, intestinis bellis affligere, & pace ac libertate priuatum manui regum alienorū subicere. Hos filios, & quidem miserabiles, solent in viris iniquis pax, securitas, & libertas parturire; sed in hominibus imperfectis consueuerunt partus nihilo meliores emittere. Quod & quotidiani casus imperfectorum obedientia iugum abiicientium manifestè demonstrant, & antiqua Ecclesiæ tempora, in quibus persecutiones tyrannorum, fidelium strages cessarunt, non obscure confirmant. Simul enim cum pace, & tranquillitate Ecclesiæ segnitias intrauit, & hostibus corporum fugitantibus, immaniores hostes, nempe vitia, sanctitatem populantia, successerunt. Ideoque Dominus suauissimæ prouidentia suæ decreto lanciuit, vt iterū Ecclesiæ persecutio subintraret, & mors in populos fideles sentiret, quæ non tã homines, quàm vitia exorta, & delicta populorum succideret. Prodeat nunc Eusebius Cæsariensis Episcopus, & an hæc fuerit sequentium tribulationū causa grauissimis verbis edicat. Verū cum nos præ nimia quadam licentia, inquit, in mollitiem delicatam, & dissolutam segnitiam essemus prolapsi: cumque alij aliis inuidè, maledictis insectari, & prope nos ipsi inter nos perulantibus linguis, tamquam mutuis armis oppugnare, & casu aliquando verborum cõtumelias velut hastas, vnus in alium intorquere, & præfides Ecclesiarū alter alterius vires infringere, & populus in populum seditionem concitare occiperet; &c. Tunc demum iuxta illam Ieremiæ sententiam, obscurauit in ira sua Dominus filiam Sion, & deiecit de cœlo gloriam Israël, non recordatus est scabelli pedum eius in die iræ suæ, sed demersit Dominus omnem decorem Israël, & demolitus est omnes sepes eius. Hactenus multis omissis Eusebius. Mala igitur solè mali, & aduersa solent imperfecti, ex pace, & libertate decerpere. Quare non immeritò ille senator, cum de componenda pace cum Carthagenensibus apud patres conscriptos reipublicæ Romanæ tractaretur, pacem eloquentissima oratione taxauit, & bellū pacti anteponeđū

Ezech. 16.

Luc. 15.

Euseb. lib. 8. histo. c. 2.

esse